

A Pécsi Ítéltábla a dr. Besze Katalin ügyvéd (ügyvéd címe) által képviselt **felperes neve** (felperes címe) felperesnek - a dr. Hergert Ibolya ügyvéd (ügyvéd címe) által képviselt **alperes neve** (alperes címe) alperes ellen kártérítés megfizetése iránt a Törvényszéken indított perében a 2015. április 15. napján kelt 114. sorszámu ítélet ellen az alperes részéről 115. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

Ítéletet:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét - fellebbezett részében - részben megváltoztatja, és az alperest nem vagyoni kártérítés címén terhelő marasztalás összegét 7.000.000 (hétmillió) forintra, a vagyoni kártérítés címén terhelő 4.059.765 (négy millió-ötvenkilencezer-hétszázhatvanöt) forint marasztalási összeget 2.899.663 (kétfélmillió-nyolcszázkilencvenkilencezer-hatszázhatvanhárom) forintra, és ebből az összegből 24.000 (huszonnégyezer) forintnak 2005. június 18. napjától, 67.200 (hatvanhétezer-kétszáz) forintnak 2005. október 1. napjától, míg 2.808.463 (kétfélmillió-nyolcszáznyolcezer-négy százhatvanhárom) forintnak 2010. április 15. napjától az elsőfokú ítélet szerinti késedelmi kamatára, míg a 2015. január 1. napjától minden hónap 15. napjáig esedékesen járó baleseti kártérítési járadék havi összegét 77.400 (hetvenhétezer-négy száz) forintról 64.350 (hatvannégyezer-háromszázötven) forintra leszállítja.

Mellőzi az alperesnek a felperes javára elsőfokú per költségekben való marasztalását, és megállapítja, hogy a felek az elsőfokú eljárásban felmerült költségeiket maguk viselik.

Az alperes által az államnak fizetendő le nem rótt kereseti eljárási illeték összegét 450.000 (négy százötvenezer) forintra, míg a bírósági gazdasági hivatal felhívására fizetendő állam által előlegezett költség összegét 568.000 (ötszázhatvannyolcezer) forintra leszállítja.

Egyéb fellebbezett részében az elsőfokú bíróság ítéletét helyben hagyja.

Megállapítja, hogy a másodfokú eljárásban felmerült költségeiket a felek maguk viselik.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az államnak - az állami adóhatóság külön felhívására - 300.600 (háromszázezer-hatszáz) forint le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

2005. június 17-én a felperes az édesanyja tulajdonát képező XXX-111 forgalmi rendszámú Ford Fiesta típusú személygépkocsival közlekedési balesetet szenvedett. A munkáltatója tulajdonát képező YYY-222 forgalmi rendszámú Mercedes típusú személygépkocsival balesetet okozó **M. T.** bűnösségét a Városi Bíróság 36.B./2. számú végzésével közúti baleset gondatlan okozásának vétségében megállapította, és egy év közúti járművezetéstől eltiltásra ítélte.

A baleset következtében az akkor huszonnégyszáz éves felperes mindkét térdizület kombinált sérülését (a jobb oldalon a térdkalács szalagjának metszett sérülését, a bal oldalon a bal combcsont belső bütykének és a bal térdkalács csonthiánnyal járó sérülését), továbbá agyrázódást, a jobb szemöldökív repesztett sérülését, porcszakadást és keresztszalag szakadást szenvedett el. Össz-szervezeti egészségkárosodása 2009. május 26. napjától 80%-os mértékű, amelyből 60%-os össz-szervezeti egészségkárosodás áll a balesettel összefüggésben. A műtéti beavatkozások ellenére a felperes mindkét oldali térdizülete instabil, a házkörüli, illetve mezőgazdasági tevékenységben azokat a munkafázisokat, amelyek helyváltoztatást indokolnak elvégezni nem tudja, kisebb segítség mellett azonban önellátó. Bútorasztalos, faipari foglalkozását nem képes gyakorolni, professzionális munkaképesség-csökkenése 100%-os mértékű, abban a jövőben érdemi változás nem várható. Baráti kapcsolatai beszűkültek, hobbitevékenységei folytatásában akadályozott. Gépjárművet csak rövid távon, az általa ismert útszakaszon tud egyedül vezetni, távolabbi utakra kísérő igénybevétele szükséges. Egészségi állapota miatt tömegközlekedési eszköz igénybevétele nem képes. Pszichés állapota a baleset előtti állapothoz képest elnehezült, hangulata nyomottá, kedélytelenné vált, súlyos fokú reaktív depresszióban szenved.

A balesetet megelőzően a felperes bútorasztalos tevékenysége mellett részt vett a saját tulajdonú, illetve közvetlen családtagjai szívességi használatában, valamint haszonbérletében lévő mezőgazdasági ingatlanok művelésében, amelyekre a balesetet követően nem képes. A mezőgazdasági munkálatok 0,8 hektár szőlő, gyümölcsös és kert, illetve 28,8 hektár szántó művelésű ingatlanokra terjedtek ki.

A felperes többször módosított keresetében a közlekedési balesettel összefüggő, peren kívül nem rendezett vagyoni és nem vagyoni kárai megtérítését kérte az alperestől, mint a balesetet okozó gépjármű kötelező felelősségbiztosítójától.

Az alperes helytállási kötelezettségét nem vitatta, állította azonban, hogy a közlekedési baleset időpontjában a felperes a gépjármű biztonsági övét nem használta, amelyre tekintettel a felperesre kedvezőbb 60-40%-os kármegosztás alkalmazását kérte. Eltúlzottnak találta a felperes által megjelölt egyes kártételek összegét, továbbá kifogásolta, hogy a felperes fogyatékosági támogatást nem igényelt, ezzel kárenyhítési kötelezettségét megszegte.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy nem vagyoni kártérítés címén 10.000.000 forintot, vagyoni kártérítés címén 4.059.765 forintot, és ennek kamatait, 2015. január 1. napjától havi 77.400 forint kártérítési járadékot, jövedelemveszteség címén bruttó 4.268.052 forintot, és ennek késedelmi kamatát, valamint e címen 2015. március 1. napjától havi 59.575 forint kártérítési járadékot fizessen meg a felperesnek. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította, az alperest marasztalta 1.500.000 forint perköltségben, 477.000 forint eljárási illetékben és 602.000 forint állam által előlegezett költségben. A felperes nyomozati eljárásban rögzített tanúvallomását, a helyszínen intézkedő rendőr, illetve a felperes édesapjának tanúvallomását, a nyomozati iratok közt elfekvő helyszíni szemle és jelentés tartalmát értékelve, figyelemmel a perben beszerzett igazságügyi orvosszakértői és műszaki szakértői véleményekre is - hangsúlyozottan utalva V. K. tanúvallomására - azt állapította meg, hogy a felperes a biztonsági övét bekötve közlekedett, így kármegosztásra lehetőséget nem látott. A nem vagyoni kártérítés összegének megállapításánál értékelte a felperes fiatal felnőttkorát, a súlyos testi sérülések mellett kialakult lelki és pszichés terheit, professzionális munkaképesség-csökkenését, amelynek következtében a végzettségének megfelelő munkakör betöltésére alkalmatlanná vált. Mindezen hátrányokat szem előtt tartva a határozathozatalakor ár- és értékviszonyok alapján az alperes által peren kívül megfizetett 3.000.000 forint és késedelmi kamata mellett további 10.000.000 forintot talált alkalmasnak a felperest ért sérelmek hozzávetőleges kiegyenlítésére. A felperes ruházatában bekövetkezett 60.000 forint kár tekintetében az alperes által még nem teljesített 24.000 forint megtérítésére látott lehetőséget. Megállapította, hogy a felperesnek gyógyszerköltség címén évi 24.000 forint (2.000 forint/hó) költsége merül fel, így az alperes által teljesített összegre figyelemmel a hátralék 2014. december 31. napjáig 91.200 forint, 2015. január 1. napjától a járadék havi összege 2.000 forint. Ápolás-gondozás költsége címén a felperes igényét 168.000 forint összegben találta alaposnak, az alperes által peren kívül teljesített 100.800 forint beszámításával a felperest még megillető összeget 67.200 forintban határozta meg. A háztartási kisegítő többletköltségével kapcsolatosan a gazdasági szakértői vélemény alapján a felmerülő munkaidő szükségletet napi egy órában számolta el, így 2005. október 1. napjától 2014. év végéig a felperes igényét 1.697.555 forint összegben találta alaposnak, és az alperes által térített 823.000 forintra figyelemmel - a kereseti kérelemhez kötöttség folytán - 855.570 forintot ítélt meg, míg a 2015. január 1. napjától esedékes járadék havi összegét 20.150 forintban fogadta el. A mezőgazdasági kisegítő többletköltsége címén előterjesztett felperesi igény kapcsán a gazdasági szakértő szakvéleménye alapján megállapította, hogy a felperes - korábbi munkabeosztását is szem előtt tartva - a mezőgazdasági ingatlanok művelésére összesen évi 612 órát fordított. A 2005. október 1. napjától

2014. december 31. napjáig terjedő időszakra így 3.938.800 forint terheli az alperest, amelyből a peren kívül teljesített 2.106.045 forintra figyelemmel a felperes igénye alapos még 1.832.755 forint összegig, a 2015. január 1. napjától fizetendő havi járadék összege pedig 42.750 forint. Nem látott lehetőséget az elsőfokú bíróság az elsősorban kényelmi szempontokat szolgáló automataváltós gépjármű beszerzési költségének alperesre történő áthárítására, viszont alaposnak találta a felperes közlekedési többletköltsége címén előterjesztett igényét. A 2005. október 1. napja és 2014. december 31. napja közötti időszakban a közlekedési többletköltség összegét 1.295.754 forintban határozta meg, azonban a kereseti kérelemhez kötöttség okán csak 1.189.040 forint összeget számolt el, és 2015. január 1. napjától az e címen figyelembe vehető többletköltséget havi 12.500 forintban állapította meg. A keresetveszteségre alapított járadékigénnyel kapcsolatosan az elsőfokú bíróság abból indult ki, hogy a felperes professzionális munkaképesség-csökkenése 100%-os mértékű, korábbi bútorasztalos foglalkozását folytatni nem tudja, baleseti eredetű munkaképesség-csökkenése olyan mértékű, amely bármely más munkavégzést lényegében lehetetlenné tesz. A keresetveszteség megállapítása során R. J. igazságügyi könyvszakértő szakvéleményére támaszkodott, és kiindulási alapnak a felperes korábbi munkáltatójánál elérhető jövedelmet vette figyelembe. A társadalombiztosítási ellátások levonása után az alperest így terheli még bruttó 4.268.052 forint, illetve 2015. március 1. napjától kezdődően havi bruttó 59.575 forint jövedelempótló kártérítési járadék. Az elsőfokú bíróság a felperes személyes előadása alapján igazoltnak találta, hogy a fogyatékosági támogatás igénybevétele érdekében eljár, és ezzel az őt terhelő kárenyhítési kötelezettségnek eleget tett. Utalt arra, hogy amennyiben kérelmét kedvezően bírálják el, és fogyatékosági támogatásban részesül, az a jövőben kihat az alperes járadékfizetési kötelezettségének mértékére.

Az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatása érdekében az alperes fellebbezett. A fellebbezésben fenntartotta azt az álláspontját, hogy a közlekedési baleset időpontjában a felperes a biztonsági övet nem használta, erre tekintettel 30%-os közrehatásának megállapítását kérte. Hangsúlyozta, hogy a biztonsági övvel kapcsolatosan leghitelesebben a felperes tudott nyilatkozni, aki a balesetet követő napon felvett, saját kezűleg aláírt jegyzőkönyvben azt adta elő, hogy a baleset időpontjában biztonsági öve nem volt becsatolva. Az Igazságügyi Szakértői Intézetek K.-i Intézetének szakvéleménye a felperes sérüléseit okozó mozgásfolyamatokat vizsgálva azt állapította meg, hogy a sérüléseket csak bekötetlen biztonsági öv esetén szenvedhette el. Az elsőfokú bíróság azonban az aggálytalan szakvéleménnyel szemben V. K. autóbuszvezető baleset után három évvel tett vallomását tekintette irányadónak, amely a szakvéleményben szimulált baleseti mechanizmus szerint nem lehet valós. A nem vagyoni kártérítés elsőfokú bíróság által megállapított összegét eltúlzottnak találta, és azt a felperes közrehatását is figyelembe véve 4.000.000 forintra kérte leszállítani. A ruházatban okozott károk, gyógyszerköltség, ápolási és gondozási költség, valamint a közlekedési többletköltségek tekintetében a fellebbezés csak a közrehatással csökkentett összegre történő leszállításra irányult. A háztartási kisegítő költségénél kifogásolta, hogy bár az elsőfokú bíróság az ítélet indokolása szerint közterhek

nélküli számítást alkalmazott, mégis a szakértő által bruttó minimálbér alapján számított összeget ítélte meg. A felperes közrehatásának mértékét, illetve a peren kívül teljesített összeget is számításba véve tartozása nem áll fenn, ezért a lejárt járadék iránti igény elutasítását, míg a 2015. január 1. napjától járó kártérítési járadék havi összegének 9.240 forintra való leszállítását kérte. A mezőgazdasági kisegítő költségével kapcsolatosan megismételte azt az elsőfokú eljárásban többször is hangoztatott véleményét, amely szerint kizárt, hogy a fiatal felperes - nyolc órás munkaideje mellett - minden szabadidejét a földeken töltötte volna, így álláspontja szerint a felperes kiesett munkájának meghatározásánál az évi 612 órát nem lehet alapul venni. Elsődleges fellebbezési kérelme arra irányult, hogy az általa folyamatosan fizetett 30.600 forint/hó járadék figyelembevételével, a felperesi 30%-os közrehatást is értékelve a hátralékos járadék összegét 351.800 forintra, míg a havi járadék összegét 21.420 forintra szállítsa le a másodfokú bíróság. Másodlagosan pedig az elsőfokú bíróság által megállapított hátralékos összeg 651.115 forintra, míg a havi járadék 29.925 forintra történő mérséklését kérte. A jövedelemveszteséget pótló kártérítési járadék tekintetében felvetette az elsőfokú ítélet részbeni hatályon kívül helyezésének indokoltságát, arra figyelemmel, hogy az elsőfokú bíróság többszöri indítványa ellenére nem kereste meg a Magyar Államkincstárt arra nézve, hogy a felperes részesült-e fogyatékosági támogatásban, mennyi annak a havi összege, illetve a kérelem esetleges elutasítása esetén annak mi volt az indoka. Arra az esetre, ha a felperes fogyatékosági támogatásra nem jogosult, R. J. igazságügyi könyvszakértő szakvéleményéből a Központi Statisztikai Hivatal bruttó átlagkereseti indexe alapján számított béradatokat kérte figyelembe venni. A felperes korábbi munkáltatója ugyanis évek óta nem foglalkoztat alkalmazottat, a maga vagy családtagjai részére számfejtett bér pedig feltételezhetően nagyobb, mint amennyit családon kívüli munkavállalónak fizetne. A Központi Statisztikai Hivatal kereseti indexével számított összeg a felperes tényleges, balesetkori munkabéréből indul ki, ezért a kimutatott értékek közül a legreálisabb. Mindezek figyelembevételével másodlagos fellebbezési kérelmében a hátralékos járadék összegét a felperes 30%-os közrehatását is értékelve bruttó 2.349.857 forintra, míg a 2015. március 1. napjától fizetendő folyamatos járadék összegét bruttó 25.648 forintra kérte leszállítani. Harmadlagosan az ítéleti marasztalás 30%-kal történő csökkentését, és a hátralékos járadék összegének bruttó 2.987.636 forintban, míg a 2015. március 1. napjától folyósítandó járadék összegének havi bruttó 41.703 forintban történő megállapítását kérte.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult.

A fellebbezés részben alapos.

Az elsőfokú bíróság által egyébként helyesen megállapított tényállást a másodfokú bíróság a felperes igazságügyi orvosszakértő előtt tett személyes előadása, F. K. tanúvallomása, valamint a Megyei Kormányhivatal 2015. április 14. napján kelt, és a fellebbezési eljárásban csatolt T-..../2015. számú határozata alapján az alábbiakkal egészíti ki:

A balesetet megelőzően a felperes szüleivel Sz.-on élt, azonban a lakáson belüli közlekedési nehézségek miatt a baleset után H. községbe költözött nagyszülője családi házába. A felperesnek a baleset előtt már hosszabb ideje menyasszonya volt, kapcsolatuk jelenleg is fennáll, azonban házasságot nem kötöttek, egy háztartásban nem élnek. A balesetet megelőzően a felperes szívesen cross-motorozott, menyasszonyával sokat kirándultak, társaságba jártak.

A felperes jelenleg is két könyökmankóval közlekedik.

2015. február 1. napjától fogyatékosági támogatásban részesül, ennek havi összege 20.327 forint.

Mellőzi ugyanakkor a másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet tényállásából azt a megállapítást, hogy a felperes által a balesetet megelőzően elvégzett mezőgazdasági munkálatok a 0,8 hektár nagyságú szőlő, gyümölcsös és kert megnevezésű ingatlanra is kiterjedtek.

A másodfokú bíróság a tényállás fenti módosítása ellenére is nagyobb részben egyetértett az elsőfokú bíróság által levont jogi következtetésekkel.

A perben a kártérítési felelősséget - az elsőfokú bíróság által felhívott jogszabályhelyekkel szemben - a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény hatálybalépésével összefüggő átmeneti és felhatalmazó rendelkezésekről szóló 2013. évi CLXXVII. törvény 8.§-ára tekintettel alkalmazandó 1959. évi IV. törvény (1959. évi Ptk.) 346.§-ának (1) bekezdésére figyelemmel az 1959. évi Ptk. 339.§-ának (1) bekezdése alapján kellett vizsgálni. Ebből következően az 1959. évi Ptk. 340.§-ának (1) bekezdését szem előtt tartva kellett állást foglalni abban a kérdésben, hogy volt-e a felperesnek kármegosztásra alapot adó magatartása, és amennyiben igen, az a károsodás bekövetkezésében milyen szerepet játszott. Arra ugyanakkor helyesen mutatott rá az elsőfokú bíróság, hogy a Pp. 164.§-ának (1) bekezdése alapján a felperes közreható magatartásának bizonyítása az alperest terhelte.

Az elsőfokú bírósághoz hasonlóan a másodfokú bíróság is nyomatékosan vette figyelembe a minden szempontból érdektelennek tekinthető V. K. tanúvallomását. A baleset helyszínére elsőként érkező, a felperes mentésében segédkező tanú határozottan állította, hogy az első ülésen oldalára dőlve elhelyezkedő felperes biztonsági övét ő kapcsolta ki, majd a tűzoltáshoz szükséges poroltóért a személygépkocsitól mintegy 4-5 méterre álló autóbushoz rohant, amely idő alatt a felperes elhagyta az autót. Az általa elmondottak magyarázatot adhatnak a felperes kórházban tett, az alperes által többször hivatkozott tanúvallomására is. A baleset következtében nyilvánvalóan rendkívül rossz fizikai, illetve pszichés állapotba került felperes ugyanis a kórházban történt kihallgatásakor emlékezhetett arra, hogy az égő gépjármű két első ülésén fekszik, és biztonsági öve nincsen bekapcsolva, ha azt a tanú már korábban kikapcsolta.

A rendőri jelentés, illetőleg a helyszíni szemle adatai a biztonsági öv használatára vonatkozóan olyan mértékig voltak ellentmondásosak, hogy azokat a másodfokú bíróság is figyelmen kívül hagyta. **Sz. N.** - nyilvánvalóan az eltelt időre is figyelemmel - nem tudott arra nyilatkozni, hogy a biztonsági öv használatának hiányára vonatkozó feljegyzései milyen tényeken alapultak, csak az volt egyértelműen megállapítható, hogy **V. K.** -t sem a helyszínen, sem pedig a későbbiekben tanúként nem hallgatták ki.

Az Igazságügyi Szakértői és Kutatóintézetek K.-i Intézetének alapszakértői véleménye a felperes biztonsági öv hiányára vonatkozó, már ismertetett vallomása mellett jelentőséget tulajdonított annak is, hogy a biztonsági öv használatára utaló jellegzetes sérülések a felperesen nem voltak, azokra az orvosi iratok utalást nem tartalmaztak. A per későbbi szakaszában azonban tisztázódott, hogy a baleset bekövetkezésekor a felperes egy vastagabb mellényt viselt, amely az övpántok lenyomatos jellegű, sávszerű hámozódásainak kialakulását csökkenthette. A szakértői véleményekkel kapcsolatosan hangsúlyozni kell azt is, hogy a vizsgált szakkérdés természettudományos jellegére figyelemmel csak a teljes bizonyosság szintjét el nem érő, valószínűségi szakvélemények elkészítése volt várható. A szimulációs programon alapuló kiegészítő szakértői vélemény kifejezetten rögzíti is, hogy a felperes bal lábának balesetkori tényleges feszítettsége (zárt erőrendszere) nem ismert, a balra téréshez szükséges tényleges elkormányzási erőről, az esetleges kormányon történő megtámasztás mértékéről szintén nincsen adat, amely bemenő adatok ismerete nélkül az ütközéskori rekonstruálható vezetőmozgás várható elmozdulásokon túli eredményei, beleértve a testrészenkénti gyorsulásokat, erőket, nem tekinthetők objektívnek, azaz az eredmények kategorikus következtetések levonására nem alkalmasak. Az elsőfokú bíróság által ugyancsak kirendelt dr. L. Z. igazságügyi műszaki szakértő határozott véleménye volt, hogy a baleset utáni igazságügyi gépjárműszakértői vizsgálat hiányában szakértői bizonyossággal megállapítások nem tehetők, az övviselés kérdése nem vizsgálható. A szakértői intézet megbízásából eljáró szakértő személyes meghallgatása során maga is elismerte, hogy különösen a szélvédősérülések eredetének tisztázásához mindenképpen szükséges lett volna a baleset után vizsgálat. A felperes felkérésére eljáró szakértő szintén arra a következtetésre jutott, hogy a felperes súlyos sérülése - figyelemmel az adott baleseti körülményekre, a járműfajta és a felperes testméreteire - 40-50%-os valószínűséggel bekövetkezhetett a biztonsági öv viselése mellett is.

Valamennyi körülmény mérlegelése után az elsőfokú bírósággal egyezően a másodfokú bíróság is úgy foglalt állást, hogy az alperes a felperes biztonsági öv használatának elmulasztásában megnyilvánuló közreható magatartását nem tudta bizonyítani, így kármegosztás alkalmazására nem volt lehetőség.

Az 1959.évi Ptk. 84.§-a (1) bekezdésének e) pontja folytán alkalmazandó 1959. évi Ptk.355.§-ának (1) és (4) bekezdése szerinti nem vagyoni kártérítés összegének megállapításánál az elsőfokú bíróság helyesen indult ki abból, hogy a súlyos fokú

mozgáskorlátozottságot és nagy fokú pszichés traumát okozó baleset a felperest fiatal életkorban érte, így annak negatív kihatásaival egész hátralévő életében számolnia kell. Helyváltóztatása nehézkes, két könyökmankó használatára szorul, amely nem csupán foglalkozásának gyakorlásában, hanem a szabadidős tevékenységekben és társas kapcsolataiban is akadályozza. Nem lehetett ugyanakkor figyelmen kívül hagyni, hogy bár mennyasszonyával a mai napig házasságra nem lépett, párkapcsolata jelenleg is fennáll, és a mindennapi életben ugyan kisebb segítségre szorul, de önellátásra nem vált képtelenné. Kétségtelen tény az is, hogy tanult szakmájának gyakorlására, a bútorasztalos szakma folytatására véglegesen alkalmatlanná vált, és az ezzel kapcsolatos hosszú távú terveit, az önálló vállalkozás alapításával kapcsolatos elképzeléseit is fel kellett adnia. A mezőgazdasági vállalkozói tevékenység folytatásában viszont a felperes lehetőségei teljesen nem szűkültek be. Nyilvánvaló, hogy nehéz fizikai munkát nem tud végezni, azonban rövid távon maga is képes gépjárművet vezetni, hosszabb távon pedig segítő igénybevételével a családi vállalkozás szervezésével, irányításával kapcsolatos feladatokat képes elvégezni, és a perben rendelkezésre álló adatok szerint ezt jelenleg el is látja. Mindezen körülményekre is figyelemmel a másodfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy az alperes által peren kívül megfizetett 3.000.000 forint (és késedelmi kamata) mellett - a jelenlegi ár- és értékviszonyok alapulvételével - további 7.000.000 forint, összesen tehát 10.000.000 forint nem vagyoni kártérítés szükséges a felperest ért sérelmek hozzávetőleges kiegyenlítéséhez.

A ruházati költségtérítés, a gyógyszerköltség, az ápolási-gondozási költség, illetve a közlekedési költségtérítés elsőfokú bíróság által megállapított összegét az alperes kizárólag a felperesi közrehatás figyelmen kívül hagyása miatt kifogásolta. Miután a másodfokú bíróság az elsőfokú bírósághoz hasonlóan a felperes közreható magatartását nem állapította meg, e vagyoni kártételek tekintetében a marasztalási összeg leszállítására nem kerülhetett sor.

A háztartási kisegítő költségét K. J. igazságügyi mezőgazdasági szakértő a H.-on, Z.-n és Sz.-on figyelembe vehető órabérek alapulvételével állapította meg, annak többszöri kiemelésével, hogy azok ún. közterheket nem tartalmaznak. Az elsőfokú bíróság számításai során is irányadónak tekintett költség - így 2012. évre 575 forint/óra, 2013. évre 625 forint/óra - a másodfokú bíróság álláspontja szerint eltúlzottnak semmiképpen nem tekinthető, és szakvélemény hiányában is elfogadható lenne.

A felperes mezőgazdaságban kiesett munkaerejének pótlásával kapcsolatosan érvényesített igény elbírálásánál az elsőfokú bíróság ugyancsak K. J. szakvéleményéből indult ki. A szakértő - elsősorban statisztikai adatokra támaszkodó - számításai szerint a felperes a tulajdonában, illetve a családtagjai használatában álló 28,8 hektár szántóföldön a balesetet megelőzően 432 óra, míg 0,8 hektár szőlőterületen 180 óra nehéz fizikai munkát végzett. Megítélése szerint e munkamennyiség elvégzésére az éves fizetett szabadságot, illetőleg a hétvégi két szabadnapot figyelembe véve a felperes akkor is képes volt, ha mellette nyolc óras

munkaidőben dolgozott. A felperes menyasszonyának, F. K.-nak a tanúvallomásából azonban az állapítható meg, hogy a felperes nem töltötte valamennyi szabadidejét mezőgazdasági munkával. Elmondása szerint sokat kirándultak, gyakran jártak társaságba, a felperes szívesen motorozott is, amelyek nyilván jelentős időt vettek el az egyébként mezőgazdasági művelésre is fordítható szabadidőből. Miután a tanúvallomások szerint a felperes a balesetet megelőzően a szántóföldi nehéz fizikai munkákat látta el, a másodfokú bíróság az erre megállapított 432 órát vette figyelembe, úgy ítélve meg, hogy ez az a munkaidő mennyiség, amelyet a fiatal, hobbijának, kedvteléseinek is élő, nyolc órás munkaidőben foglalkoztatott felperes ténylegesen a mezőgazdasági munkákra tudott fordítani. Annak a fellebbezésben hivatkozott körülménynek, hogy a felperes jelenleg is ellátja a családi gazdaság szervezésével kapcsolatos feladatokat e kárigény elbírálásánál jelentősége nem volt, mert ilyen feladatokat a felperes a balesetet megelőzően is végzett, és azt a szakértő külön nem értékelte. A hátralékos járadék összege így mindösszesen 2.778.698 forint, amely összegből az alperes térített 2.106.045 forintot, így a felperesnek jár még 672.653 forint, a 2015. január 1. napjától fizetendő járadék összege pedig 29.700 forintra módosul.

Alaptalanul támadta viszont a fellebbezés az elsőfokú bíróság által megállapított keresetveszteséget pótló kártérítési járadék összegét.

Az 1959. évi Ptk. 357.§-ának (3) bekezdése szerint, ha a keresetveszteség (jövedelem kiesés) az (1) és (2) bekezdés alapján nem állapítható meg, annak meghatározásánál az azonos vagy hasonló munkát munkaviszony (tagsági viszony) alapján végző személyek átlagos havi keresete az irányadó.

A balesetet megelőzően a felperes N. J. bútorasztalos vállalkozó alkalmazásában dolgozott, így a Ptk. idézett rendelkezésére figyelemmel helyesen járt el az elsőfokú bíróság, amikor a keresetveszteséget pótló kártérítési járadék megállapításánál nem a Központi Statisztikai Hivatal bruttó átlagkereseti indexe alapján számított béradatokat, hanem a felperes korábbi munkáltatójánál elérhető jövedelmeket vette figyelembe. A rendelkezésre álló kereseti adatokból nem következik, hogy a vállalkozó kizárólag családtagjait foglalkoztatná, annak megjegyzésével, hogy ilyen esetben inkább az alacsonyabb, sem mint a magasabb kereseti adatok feltüntetése tekinthető szokásosnak. A korábbi munkáltatónál elérhető jövedelem figyelembe vétele a másodfokú bíróság álláspontja szerint megfelelően kifejezésre juttatja a felperes balesetkori életkorát, jövedelemszerző képességét, és annak a jövőre való teljes elvesztését is.

A másodfokú bíróság a keresetveszteséget pótló kártérítési járadék összegéből - amelynek számítási módját egyik peres fél sem tette vitássá - a felperes részére folyósított fogyatékosági támogatás levonására sem látott lehetőséget.

A baleseti járadék alapjául szolgáló átlagkereset meghatározásáról és a járadékszámítás módjáról szóló 1/2006.(V.22.) PK vélemény II. pontja szerint a kártérítési felelősség alapján kifizetésre kerülő baleseti járadék kiszámításnál

figyelembe kell venni azt a társadalombiztosítási ellátást, amelyre való jogosultság a káreseménnyel összefügg.

A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény 22.§-a szerint a fogyatékosági támogatás a súlyosan fogyatékos személy részére az esélyegyenlőséget elősegítő havi rendszerességgel járó pénzbeli juttatás. A támogatás célja, hogy - a súlyosan fogyatékos személy jövedelmétől függetlenül - anyagi segítséggel járuljon hozzá a súlyosan fogyatékos állapotból eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez.

A jogszabály idézett rendelkezéséből következően a fogyatékosági támogatás a súlyosan fogyatékos létből fakadó hátrányok kompenzálását, a beszűkült életlehetőségek vagyoni eszközökkel történő ellensúlyozását célozza. A súlyosan fogyatékos személyt a juttatás állapota alapján, kereseti és jövedelmi viszonyaitól, valamint a fogyatékoság kiváltó okától függetlenül illeti meg. A fogyatékosági támogatás tehát, mint a súlyosan fogyatékos személyek esélyegyenlőségét intézményesen javítani hivatott pénzbeli juttatás a károkozó kártérítési felelősségének enyhítésére nem szolgálhat, a sérült személy terhére figyelembe vehető társadalombiztosítási szolgáltatásnak nem tekinthető. (Hasonló álláspontot tükröz a BH 1976.448. számú jogeset a vakok személyi járadékával kapcsolatosan.)

A másodfokú bíróság mindezekre figyelemmel az elsőfokú bíróság ítéletét - fellebbezett részében - a Pp.253.§-ának (2) bekezdése alapján annyiban változtatta meg, hogy a nem vagyoni kártérítés összegét 7.000.000 forintra, a vagyoni kártérítés összegét 2.899.663 forintra, míg a 2015. január 1. napjától kezdődően járó baleseti kártérítési járadék összegét 64.350 forintra leszállította.

A felperes keresete a nem vagyoni kártérítés tekintetében nyilvánvalóan eltúlzott nem volt, ezért az alperest a Pp. 81.§-ának (2) bekezdése alapján a terhére megállapított marasztalási összegnek megfelelő perköltség terheli. A vagyoni kártérítési igények tekintetében azonban a felperes 11.835.700 forint perértékű keresete mindössze 1.554.300 forint összegig tekinthető sikeresnek - figyelemmel az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 40.§-a (2) bekezdésére is -, ezért a másodfokú bíróság a pernyertesség-pervesztesség arányát megközelítőleg azonosnak tekintve a Pp.81.§-ának (1) bekezdésére figyelemmel mellőzte az alperesnek elsőfokú perköltségben való marasztalását, és úgy rendelkezett, hogy az elsőfokú eljárásban felmerült költségeiket a felek maguk viselik. A pernyertesség-pervesztesség másodfokú bíróság által megállapított arányára figyelemmel - 1.135.914 forint állam által előlegezett költség, valamint 900.000 forint feljegyzett kereseti eljárási illeték alapulvételével - le kellett szállítani az alperesnek az állam javára előlegezett költségben, illetve le nem rótt kereseti eljárási illetékben való marasztalását is.

Az alperes 6.914.604 forint perértékű fellebbezése 3.156.600 forint összegig volt sikeres, tehát a pernyertesség-pervesztesség aránya a másodfokú eljárásban is megközelítőleg azonosnak tekinthető. A Pp. 81.§-ának (1) bekezdése alapján így a

másodfokú eljárásban felmerült költségeiket a felek maguk viselik, míg az alperes a költségmentesség alkalmazásáról szóló 6/1986.(VI.26.) IM rendelet (Kmr.) 13.§-ának (2) bekezdése alapján pervesztessége arányában köteles a le nem rótt fellebbezési eljárási illeték megfizetésére. A felperes személyes költségmentességben részesült, ezért a terhére eső fellebbezési eljárási illetéket a Kmr. 13.§-ának (1) bekezdése és 14.§-a alapján az állam viseli.

Pécs, 2015. november 26.

Dr. Szentpéteriné dr. Bán Erzsébet s.k. a tanács elnöke, Dr. Kutasi Tünde s.k. előadó bíró, Dr. Hrubai Adrienn s.k. bíró

A kiadmány hitelül: